

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI
NACIONALNE STRATEGIJE
SUZBIJANJA ZLOUPORABE
DROGA NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
U 2014. GODINI**

Materijal pripremljen u

*Upravnom odjelu za zdravstvo i
socijalnu skrb Osječko-baranjske županije*

Osijek, ožujka 2015.

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI
NACIONALNE STRATEGIJE
SUZBIJANJA ZLOUPORABE
DROGA NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
U 2014. GODINI**

I. UVOD

Problem ovisnosti o drogama je globalni problem suvremenog društva što zahtijeva da se njegovu rješavanju pristupi s globalne, regionalne i nacionalne razine s osnovnim ciljem da se zaustavi rastuća pojava ovisnosti o drogama, zlouporaba droga i kriminal vezan za zlouporabu droga te samim tim zaštite osnovne vrijednosti društvene zajednice, obitelji i pojedinca. Nacionalna politika vezana uz droge ovisi o mnogim čimbenicima poput političke i gospodarske stabilnosti, dostupnosti različitih stručnih i znanstvenih dostignuća s tog područja, raširenosti zlouporabe droga, društvene svijesti o toj pojavi te pravnog sustava i zemljopisnog položaja određene države.

Nacionalna strategija je temeljni strateški dokument na području droga i predstavlja okvir za djelovanje svih državnih institucija i organizacija civilnog društva na suzbijanju zlouporabe droga, prevenciji ovisnosti te pružanju pomoći ovisnicima o drogama i povremenim konzumentima droga, ali i pružanju pomoći pojedincu, obiteljima i društvu u cjelini na prevladavanju teškoća vezanih za zlouporabu droga.

Prvu Nacionalnu strategiju nadzora nad drogama, suzbijanja zlouporabe droga i pomoći ovisnicima o drogama u Republici Hrvatskoj donio je Hrvatski sabor 1996. godine. Na temelju navedene Nacionalne strategije donesen je 2001. godine Zakon o suzbijanju zlouporabe (opojnih) droga ("Narodne novine" broj 107/01., 87/02., 163/03., 141/04., 40/07., 149/09., 84/11. i 80/13.).

Kao odgovor na potrebu integriranog, uravnoteženog i multidisciplinarnog pristupa rješavanju problematike droga u društvu i usklađivanja pravne stečevine Republike Hrvatske s Europskom unijom, Hrvatski je sabor u prosincu 2005. godine prihvatio drugu Nacionalnu strategiju suzbijanja zlouporabe (opojnih) droga u Republici Hrvatskoj za 2006.-2012. godinu. Taj glavni strateški dokument implementirao se kroz dva trogodišnja Akcijska plana suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj (Akcijski plan za 2006. - 2009. godinu i 2009. - 2012. godinu) koje je prihvatila Vlada Republike Hrvatske.

Treću Nacionalnu strategiju suzbijanja zlouporabe droga za 2012. - 2017. godinu usvojio je Hrvatski sabor 24. listopada 2012. godine. Pri izradi Nacionalne strategije vodilo se računa da ona bude u skladu sa stvarnim potrebama koje proizlaze iz aktualnog stanja problematike droga. Ovaj strateški dokument implementirao se kroz Nacionalni akcijski plan suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012.-2014. godine koji je Vlada Republike Hrvatske prihvatila u studenome 2012. godine.

Da bi mjere poduzete radi suzbijanja zlouporabe droga bile primjereno i učinkovito usklađene, ustrojen je institucionalni sustav za prevenciju i liječenje ovisnosti te suzbijanje zlouporabe droga. Na nacionalnoj razini institucionalni okvir čine Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za suzbijanje zlouporabe droga, Ured za suzbijanje zlouporabe droga, mjerodavna ministarstva, državne ustanove i druge stručne i znanstvene institucije.

Na županijskoj razini institucionalni okvir za suzbijanje zlouporabe droga čine: županijska povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga, službe za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti županijskih Zavoda za javno zdravstvo, bolnice - odjeli za liječenje ovisnosti, centri za socijalnu skrb, područne službe Zavoda za zapošljavanje, organizacije civilnog društva (udruge i terapijske zajednice), županijski uredi za društvene djelatnosti (zdravstvo, školstvo, socijalnu skrb i drugo), odgojno-obrazovne ustanove, obiteljske i vjerske ustanove, savjetovališta Crvenog križa, državno odvjetništvo, sudstvo i policija.

Skupština Osječko-baranjske županije 1998. godine prvi put je razmatrala Informaciju o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj na području Osječko-baranjske županije.

U skladu s prijedlogom Vladine komisije za suzbijanje zlouporabe droga i zaključaka proizašlih iz Informacije, Poglavarstvo Županije je 1999. godine osnovalo Povjerenstvo za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga na području Osječko-baranjske županije čiji se saziv tijekom godina nekoliko puta mijenjao.

II. CENTAR ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU MENTALNOG ZDRAVLJA, PREVENCIJE I IZVANBOLNIČKOG LIJEČENJA OVISNOSTI

Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti započeo je s radom 2000. godine kao ustrojbeni jedinicu Doma zdravlja Osijek. Od 2005. godine, slijedom Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga i Zakona o zdravstvenoj zaštiti Centar je postao organizacijska jedinica Zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije.

Financiranje Centra do 2005. godine uglavnom se svodilo na financiranje iz sredstava Osječko-baranjske županije i sredstava Grada Osijeka, a od 2005. godine u financiranje su se uključili Ministarstvo zdravlja i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

Mrežom javne zdravstvene službe iz 2009. godine, za Osječko-baranjsku županiju određena su 3 tima mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti. Pravilnikom o standardima i normativima prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja utvrđeno je da tim u sastavu ima 1 spec. psihijatra, 1 psihologa te 1 medicinsku sestru (medicinski tehničar). U 2010. godini po prvi puta je ugovorena usluga zdravstvene zaštite mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti.

Tim Centra je imao u sastavu 1 specijalistu obiteljske medicine, 1 specijalistu javnog zdravstva, 1 dipl. psihologa, 1 višu medicinsku sestru te 1 medicinsku sestru. Zapošljavanjem još 1 dipl. psihologa, od kolovoza 2014. godine ugovorena su 2 tima u Centru.

a) Financijsko poslovanje Centra u 2014. godini

U ovom dijelu Izvješća prikazana je struktura prihoda i rashoda Centra u 2014. godini, u usporedbi s 2013. godinom.

Financijsko izvješće o poslovanju Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti od 1. siječnja do 31. prosinca 2014. godine

R. br.	PRIHODI	Ostvarenje 2013.god.	Plan 2014.god.	Ostvarenje 2014.god.	% ostvarenje/plan 2014.god.	% ostvarenje 2014./2013.
1.	Prihodi ostvareni iz Proračuna Županije	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100,00%	100,00%
2.	Prihodi ostvareni iz Proračuna Grada Osijeka	5.000,00			-	-
3.	Prihodi ostvareni iz Državnog proračuna-Ministarstvo zdravlja	393.642,00	135.000,00	53.788,00	39,8%	13,6%
4.	Prihodi ostvareni na temelju ugovora s HZZO-om	752.642,00	913.284,00	916.830,00	100,4%	121,8%
UKUPNO		1,114.866,00	1,148.284,00	1,070.618,00	93,2%	96,0%

R. br.	RASHODI	Ostvarenje 2013.god.	Plan 2014.god.	Ostvarenje 2014.god.	% ostvarenje/plan 2014.god.	% ostvarenje 2014./2013 .
1.	Plaće	806.977,00	802.945,00	737.154,00	91,8%	91,3%
2.	Ostali rashodi za zaposlene	5.029,00	11.572,00	8.650,00	74,7%	172,00%
3.	Doprinosi na plaće	140.997,00	167.922,00	124.824,00	74,3%	88,5%
4.	Naknade troškova zaposlenima (službena putovanja, naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život, usavršavanje)	20.269,00	31.825,00	19.661,00	61,7%	97,0%
5.	Rashodi za materijal i energiju (uredski materijal, materijal i sirovine, materijal i dijelovi za tekuće i invest. održavanje, služb. radna i zaštitna odjeća)	60.995,00	57.974,00	68.368,00	117,9%	112,1%
6.	Rashodi za usluge (najamnina i režijski troškovi za prostor u DZ Osijek, usluge promidžbe i informiranja, usluge tekućeg i investicijskog održavanja, ugovor o djelu - voditelj projekta MZ i ostale usluge-tiskanje publikacija, troškovi zaštitara, odlaganje infektivnog otpada)	140.352,00	66.196,00	83.074,00	125,5%	59,2%
7.	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja (premije osiguranja prijevoznih sredstava, reprezentacija i ostali nespomenuti rashodi poslovanja)	15.165,00	6.750,00	5.542,00	82,1%	36,5%
8.	Ostali financijski rashodi (negativne tečajne razlike po računu)	12,00				
9.	Postrojenja i oprema (uredska i komunikacijska oprema)	34.504,00	3.100,00	23.345,00	753,01%	67,6%
10.	Nematerijalna proizvedena oprema (ulaganje u računalne programe)	26.984,00				
UKUPNO		1,251.284,00	1.148.284,00	1,070.618,00	93,2%	85,6%

b) Izvješće o obavljanju djelatnosti Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti Osijek

Tijekom 2014. godine Centar je evidentirao 82 novoprimljena pacijenta konzumenta psihoaktivnih tvari i 35 novoprimljenih pacijenata iz domene mentalnog zdravlja. Tom broju dodani su pacijenti koji su u Centru registrirani tijekom prijašnjih godina, ukupno 318 konzumenata psihoaktivnih tvari i 19 iz domene mentalnog zdravlja. Broj aktivnih pacijenata je 300 konzumenata psihoaktivnih tvari i 54 iz domene mentalnog zdravlja. Od ukupno 300 aktivnih pacijenata konzumenata psihoaktivnih tvari, 223 (74,33%) su opijatski ovisnici, a 77 (25,67%) su neopijatski konzumenti/ovisnici. Do 2009. godine imali su prevagu tzv. neopijatskih pacijenata (2/3), a 1/3 pacijenata je bila opijatska. Od 2010. godine omjer se povećava u korist opijatskih pacijenata, a trenutačni omjer je opijati:neopijati 2,9:1. Ukupan broj pacijenata iz domene mentalnog zdravlja iznosi 54. Tijekom 2014. godine ukupan broj pacijenata iznosio je 354.

Ukoliko se izuzmu novoprimljeni pacijenti (82), prosječno trajanje tretmana u Centra po pacijentu iznosi 6,49 godina.

Većina aktivnih pacijenata je iz Osijeka, ukupno 213. S područja Belog Manastira upućen je 31 pacijent, iz Đakova 30, iz Valpova 7, iz Našica 3, iz Donjeg Miholjca 2, a iz drugih županija 14 pacijenata.

Najveći broj aktivnih pacijenata samoinicijativno se javio u Centar, njih 163, 30 su uputili sudovi, 24 Državno odvjetništvo, 24 pacijenta su upućena od strane obitelji, a od strane liječnika, škola i ostalih (uvjetni otpusti iz penalnog sustava, odgajatelji i sl.) upućeno je ukupno 59 pacijenata.

Na području sekundarne prevencije (liječenja) tijekom 2014. godine obavljeno je ukupno 14717 intervencija i to: 94 prva pregleda, 1368 ponovnih pregleda, 372 tretmana s roditeljima, 300 Pompidou upitnika (ispunjavanje individualnih zdravstveno-statističkih izvješća o ovisnicima u programu liječenja), 54 kratka savjetovanja, 78 intervjua, 1366 individualnih savjetovališnih tretmana, 1381 rada na modifikaciji ponašanja, 1699 psihoterapijskih intervencija (površinska i ponašanja), 22 tehnike opuštanja, 2 intervencije u rješavanju zdravstvenih potreba, 82 konzultacije sa zdravstvenim djelatnicima, 2231 uzimanje uzorka urina, 4252 testiranja na različite psihoaktivne tvari iz uzorka urina, 19 uzimanja uzorka kapilarne krvi, 80 testiranja za 4 bolesti koje se prate (HCV, HBV, TPHA, HIV) iz uzorka kapilarne krvi, 116 intervencija telefonom, 249 psiholoških obrada, 241 ekspertiza, 92 izvješća za sustav pravosuđa, 272 izdavanja potvrde o nalazu testiranja, 17 izvješća po posebnim zahtjevima, liječničkih potvrda; 17 obrada podataka i izvješća te 313 savjetovališnih kontakata.

354 aktivna pacijenta bila su 2421 put na pregledu u Centru, što prosječno iznosi 6,83 pregleda po osobi. Od ukupnog broja aktivnih pacijenata 244 je muškog spola (81,33%), a 56 pacijenata je ženskog spola (18,67%). Najveći broj pacijenata je u dobnoj skupini od 31-35 godina, ukupno 84 (28,00%). U dobnoj skupini od 16-20 godina te u skupini od 36-40 godina ukupno je po 52 pacijenta u svakoj. U dobnoj skupini od 26-30 godina je 47 (15,67%) pacijenata. U dobnoj skupini od 21-25 godina je 26 pacijenata (8,67%). U dobnoj skupini od 41-45 godina je 24 (8,0%) pacijenta. Iznad 46 godina je 10 pacijenata (3,34%), u dobnoj skupini od 11-15 godina je 5 pacijenata (1,67%),

Svi pacijenti u Centru prate se i po tome što uzimaju kao primarnu, a što kao sekundarnu psihoaktivnu tvar. Pod primarnom psihoaktivnom tvari podrazumijeva se ona tvar koju pacijent češće uzima, odnosno tvar koja je glavno sredstvo ovisnosti. Od ukupnog broja aktivnih pacijenata (300) 217 pacijenata kao primarnu psihoaktivnu tvar konzumira opijate, 76 kanabis, 6 kokain te 1 pacijent ecstasy.

Glavna sekundarna psihoaktivna tvar je iz grupe marihuane (kanabisa), ukupno 102 pacijenta (34,00%). U ovom izvještajnom razdoblju po prvi put dio konzumenata neopijatskih psihoaktivnih tvari konzumira sintetičke kanabinoide i tzv. "osvježivače prostora" poput "Galaxy", kod ukupno 7 novoprimljenih pacijenata. U razdoblju od 2009. - 2013. godine zabilježen je porast konzumacije

kokaina kao sekundarne psihoaktivne tvari, a trend se nastavlja i u ovom izvještajnom razdoblju, kod ukupno 32 pacijenta (10,67%), a broj konzumenata koji konzumiraju amfetamine kao sekundarnu psihoaktivnu tvar je i nadalje velik, ukupno 13 pacijenata (4,33%). Dio pacijenata kao sekundarnu psihoaktivnu tvar konzumira različite psihofarmake, ukupno 20 pacijenata (6,67%). Od ukupnog broja pacijenata njih 205 (68,33%) pored primarne psihoaktivne tvari konzumira barem još jednu.

Od 300 pacijenata, 217 pacijenata su opijatski ovisnici, a 6 pacijenata su ovisnici o kokainu. Manji broj ovisnika, ukupno 46 prethodno su liječeni u nekoj drugoj ustanovi. Uz novoprimiteljne opijatske ovisnike (24) u Centru se liječe i ovisnici prijavljeni proteklih godina, a čije je liječenje u tijeku. Od 223 aktivna opijatska ovisnika, kod 192 ovisnika se provodila ili provodi supstitucijska terapija, dok je 31 ovisnik u drugg-free tretmanu.

U okviru sekundarne prevencije, provodi se sa svakim pacijentom individualni rad, a s članovima obitelji, obiteljska terapija. Na svakom prvom pregledu učini se detaljan klinički pregled koji uključuje anamnezu (osobnu, ovisničku, obiteljsku, socijalnu), klinički pregled s orijentacionim neurološkim pregledom, psihički status te kvalitativna analiza uzorka urina na različite psihoaktivne tvari. Mogući tretman uključuje supstitucijsku terapiju (metadon, buprenorfin ili buprenorfin/nalokson), kao i moguće psihofarmake. Od 2011. godine bilježi se sve učestalija pojava zlouporabe buprenorfina (supstitucijska terapija), kao konzumacije prve psihoaktivne tvari s ilegalnog tržišta. Trend se nastavlja i u 2014. godini, kod ukupno 11 novoprimitljenih opijatskih ovisnika.

Od početka rada Centra evidentirano je ukupno 614 opijatskih ovisnika. 448 ovisnika opijate uglavnom konzumira intravenozno, a 166 ušmrkavanjem. S obzirom na rizična ponašanja učestalija je pojavnost pozitivnih markera hepatitisa B i/ili C. Testirano je ukupno 306 opijatskih ovisnika. Marker na hepatitis B pozitivan su kod 35 ovisnika, na hepatitis C 117, a na hepatitis B i C pozitivno je 24 ovisnika. Nijedan ovisnik nije pozitivan na HIV.

Ukupno 95 ovisnika ima 118 djece (bračna, izvanbračna zajednica), od čega je 82 djece malodobno, 17 djece je izdvojeno iz obitelji (trajno oduzeta roditeljska skrb).

Najveći dio neopijatskih konzumenata i/ili ovisnika ima izrečenu mjeru obvezatnog liječenja od strane prekršajnog, općinskog ili Županijskog suda koja se provodi u Centru. O početku i/ili tijekom, odnosno završetku izrečene mjere Centar obavještava nadležne ustanove i institucije.

Dio opijatskih ovisnika također ima izrečenu mjeru obvezatnog liječenja koja se provodi u Centru. Tijekom 2014. godine bilježe i tzv. uvjetne otpuste iz penalnih ustanova.

U Centar je upućena 51 osoba radi provođenja mjere obvezatnog liječenja, od čega je 10 malodobnih osoba. Mjeru su završila 22 pacijenta (43,14%), 7 pacijenata nije se javilo na izvršenje mjere, a 9 pacijenata prestalo se javljati. U tijeku je izvršenje mjere kod 13 pacijenata. U sklopu uvjetnih otpusta iz penalnih ustanova upućeno je 13 osoba, 9 pacijenata završilo je uvjetan otpust, kod 2 pacijenta mjera je u tijeku, a 2 su se prestala javljati.

Ekspertiza o završenom liječenju upućenih sustavu pravosuđa i evaluacija o provođenju supstitucijske terapije opijatskih ovisnika upućene liječnicima opće medicine i dr. bilo je ukupno 241. Izvještaja o stanju izvršenja mjera obvezatnog liječenja za pacijente upućene sustavu pravosuđa i centrima za socijalnu skrb bilo je 92.

Sastavni dio tretmana je i rad s obitelji ovisnika (roditelji ili supružnici) kojih je u 2014. godini bilo 372. Za osobe koje se ne žele identificirati osigurava se i provodi savjetovani rad s mladima i/ili članovima njihove obitelji. Kroz Savjetovalište obavljeno je 313 stručnih intervencija.

Na području mentalnog zdravlja bilježi se 54 pacijenta (3 osobe zbog ovisnosti o kokai, 9 osoba zbog ovisnosti o alkoholu, 1 osoba zbog ovisnosti o psihofarmacima te 41 adolescent s poteškoćama iz domene zaštite mentalnog zdravlja). Navedeni podaci odnose se na osobe kojima je

alkohol ili kocka glavno sredstvo ovisnosti. Unutar ovisnika o psihoaktivnim tvarima često se radi i o ovisnosti o alkoholu i/ili kocki kao sekundarnom sredstvu ovisnosti. Tijekom 2014. godine ukupan broj novoprimljenih pacijenata iz domene mentalnog zdravlja iznosio je 35.

Tijekom 2014. godine na području primarne prevencije održana su 3 predavanja za roditelje, 4 predavanja za učenike, 15 radionica za učenike, 4 tribine, 1 debatan klub, testiranje učenika (slučajni uzorak) u 6 prosvjetnih institucija, Okrugli stol "Metadon- supstitucijska terapija u liječenju ovisnosti", Okrugli stol "Ovisnosti - rizični i zaštitni čimbenici", Okrugli stol "Ovisnici - roditelji malodobne djece", 5 edukacija za zdravstvene djelatnike-medicinske sestre, 56 sudjelovanja u medijskim i TV emisijama, 2 obilježavanja značajnih datuma.

U ovom izvještajnom razdoblju realizirana su 3 projekta:

1. "Prevenција ovisnosti"- prezentirane su preventivne aktivnosti Centra - Zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije na obilježavanju Dana borbe protiv ovisnosti, održan je Mimohod svijećama u počast preminulima od posljedica psihoaktivnih tvari - obilježavanje Mjeseca borbe protiv ovisnosti.
2. "Testiranje u školama" - izvršeno je testiranje izabranog uzorka učenika 5 srednjih škola i 1 osnovne škole s područja Županije na psihoaktivne tvari. Testiranje su provele djelatnice Centra. Testirano je 252 učenika, kod 9 učenika detektirana je prisutnost kanabisa.
3. "Screening - rano otkrivanje rizičnog ponašanja mladeži"- anketirano je 1546 učenika iz 11 srednjih škola s područja grada Osijeka. Po rezultatima, evidentiran je 161 učenik umjereno i visoko rizičan za mentalne poremećaje. U savjetovani tretman odazvalo se 45 obitelji, od kojih je 35 došlo osobno. U daljnjem tretmanu su 22 adolescenata s obitelji.

Sagledavajući sve navedene podatke o radu Centra u 2014. godini potrebno je istaknuti sljedeće:

- u ovom izvještajnom razdoblju bilježi se porast broja novoprimljenih pacijenata za 31%
- u dobnoj strukturi novoprimljenih pacijenata prevladavaju mlađi ovisnici/ konzumenti, a kod aktivnih pacijenata prevladavaju stariji ovisnici
- bilježi se daljnji porast zloporabe buprenorfina (supstitucijska terapija) kao prve ulazne droge nabavljene na ilegalnom tržištu
- omjer aktivnih pacijenata koji konzumiraju opijate, u odnosu na one koji konzumiraju neopijate je 2,9:1
- omjer novoprimljenih pacijenata koji konzumiraju opijate, u odnosu na one koji konzumiraju neopijate je 1:2,42
- bilježi se porast broja novih opijatskih ovisnika sve mlađe dobne skupine i porast broja opijatskih ovisnika u odnosu na ukupan broj aktivnih pacijenata
- registrirane su sve mlađe dobne skupine opijatskih ovisnika, a koji su rezultat sve ranijeg eksperimentiranja i konzumacije tzv. "lakah" droga, kao i vrlo liberalnog stava prema konzumacijama istih, i neznanja o štetnostima u populaciji mladih, ali i u drugim društvenim sferama
- nastavlja se pojava roditelja ovisnika koji imaju uglavnom malu djecu i čije su posljedice teško predvidive, ali zasigurno će rezultirati novim i teškim problemima kako u obiteljima, tako i u široj društvenoj zajednici.

III. PROVEDBA NACIONALNE STRATEGIJE SUZBIJANJA ZLOUPORABE DROGA NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

PREGLED PO DJELATNOSTIMA

a) Djelatnost socijalne skrbi

Tijekom 2014. godine aktivnosti stručnih radnika **Centra za socijalnu skrb Osijek** bile su vezane za:

I. Izradu mišljenja o konzumentima opojnih sredstava, počiniteljima kaznenih djela i prekršaja za potrebe Općinskog, Županijskog, Prekršajnog suda i državnih odvjetništava:

- za maloljetne osobe (do 18. godine) - 54
 - za mlade punoljetne osobe (do 21. godine) - 15
- Sveukupno: 69 osoba

II. Provođenje odgojnih mjera

Tijekom godine izrečeno je 20 novih odgojnih mjera Pojačane brige i nadzora, od toga broja 7 je bilo vezano za kaznena djela zlouporabe droge. U tretmanu tijekom 2014. godine bilo je aktivnih 35 osoba, od toga 14 vezano za zlouporabu droga.

Posebne obveze:

- podvrgavanje stručno medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti - ukupno 15 osoba
- uključivanje u skupni ili pojedinačni rad u savjetovalištu - 8 osoba

III. Individualni savjetodavni rad s mladima i njihovim roditeljima iz kategorije rizične populacije, neotkrivenih

- 5 osoba, 3 maloljetne te 2 mlade punoljetne osobe

IV. Upućivanje na smještaj u terapijske zajednice

- 11 smještaja, 10 muškaraca i 1 žena
- 16 obustava smještaja, 13 muškaraca i 3 žene

Tijekom prošle godine u tretmanu Centra i evidenciji zbog problema ovisnosti bilo je sveukupno 85 osoba. Od toga broja 30 je počinilo kazneno djelo ili prekršaj, realizirano je 11 smještaja u komune.

Na temelju brojčanih pokazatelja, praćenja pojava te tretmana uočava se povećanje broja osoba koje su bile evidentirane u Centru zbog problema ovisnosti. Uglavnom, ove evidencije baziraju se na intervencijama po zahtjevu sudova, veći broj po zahtjevima Prekršajnog suda gdje su zbog remećenja javnog reda i mira isti bili procesuirani. Prekršaje su u najvećem broju činili pod utjecajem alkohola ili u specifičnim stanjima, manifestiranim kroz pobuđenost i impulzivnost. Uočen je i recidiv već evidentiranih osoba. Radi se najvećim djelom o eksperimentatorima s opojnim sredstvima, i o kaznenim djelima posjedovanja i dilanja.

Tijekom 2014. godine uočava se i sve učestalija konzumacija i korištenje sintetičkih droga, lako dostupnih po Top shopovima u gradu, koji nisu na listama zabranjenih supstanci, a sve su prisutniji kod mladeži. Prve informacije o istom Centar je dobio od domske mladeži, odnosno odgajatelja koji primjećuju određene neuobičajene simptome kod pojedinaca, ili su Centar informirali same mlade osobe- predstavnici određenih vršnjačkih miljea. Prema tim informacijama radi se o sintetičkoj drogi poznatoj pod nazivom Galaxsi, koju mrve i puše s duhanom.

Na području nadležnosti **Centra za socijalnu skrb Beli Manastir** tijekom 2014. godine aktivnosti su bile usmjerene na individualne razgovore s maloljetnicima, mlađim punoljetnicima i njihovim roditeljima koji su obavljani radi izrade socijalnih anamneza za potrebe Općinskog državnog odvjetništva i Općinskog suda u Osijeku i Belom Manastiru. Razgovori su obavljani na osnovi dopisa policije, škole ili na zahtjev roditelja, za osobe kod kojih su prisutni određeni poremećaji u ponašanju. Od osnovnih škola dobili su 6 dopisa o učenicima koji imaju veliki broj izostanaka ili im prijete isključivanje s nastave. Prilikom tih razgovora redovito je doticana tema eksperimentiranja s alkoholom i/ili marihuanom.

Maloljetnici i mlađi punoljetnici koji su prekinuli srednjoškolsko obrazovanje te njihovi roditelji upoznati su s osnovama programa stručnog osposobljavanja koje se provodi pri Zavodu za zapošljavanje te o uvjetima za ostvarivanje prava na besplatno osposobljavanje.

Aktivnosti stručnih radnika Centra bile su vezane za izradu mišljenja o konzumentima opojnih sredstava, počiniteljima kaznenih djela i prekršaja za potrebe Općinskog suda, Prekršajnog suda i državnih odvjetništva (za 1 maloljetnu osobu te za 4 mlađe punoljetne osobe, i to za 1 žensku i 4 muške osobe).

Tijekom 2014. godine izrečene su 2 odgojne mjere Pojačane brige i nadzora koje su vezane uz kaznena djela zlouporabe droga, za 2 muške maloljetne osobe. Posebna obveza podvrgavanja stručnom medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droga ili drugih ovisnosti izrečena je za 2 muške osobe (1 maloljetnu i 1 punoljetnu). 4 maloljetne ženske osobe intoksicirane su alkoholom i s njima se provodilo savjetovanje i rad u obitelji.

Rad na terenu i u Centru pokazao je da se mladi ovisnici vrlo rijetko javljaju samoinicijativno, te se do saznanja o njima dolazi isključivo na temelju intervencije policije.

Na području nadležnosti **Centra za socijalnu skrb Donji Miholjac** tijekom 2014. godine evidentirano je 3 slučaja zlouporabe droga, 1 osoba je punoljetna, a 2 su mlađe punoljetne osobe, sve muškog spola. Punoljetna osoba je tijekom godine boravila u Terapijskoj zajednici u Vrbici gdje se "skinula" sa zamjenske terapije suboksona, korisnik je novčane naknade pri Centru i aktivno traži posao.

Jedna mlađa punoljetna osoba kontinuirano je praćena u Centru za prevenciju u Osijeku, a redovito se surađivalo i s liječnikom obiteljske medicine. Tijekom godine, u 3 navrata priznato mu je pravo na smještaj u Zajednici Pet plus. S obzirom da koristi lijekove po psihijatru te lijekove protiv bolova, svakodnevno mu je dostupna velika količina tableta koje zloupotrebljava, o čemu je obaviještena i nadležna Policijska postaja. S obzirom na stanje nema uvijete za proces resocijalizacije.

Prema drugoj mlađoj punoljetnoj osobi izrečena je odgojna mjera posebne obveze da se podvrgne postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti, koju uredno provodi. Do sada je bio na 4 testiranja i nalazi su bili negativni. Zaposlen je i urednih obiteljskih prilika, jednom mjesečno dolazi na savjetodavni razgovor u Centar.

Na području nadležnosti **Centra za socijalnu skrb Đakovo** tijekom 2014. godine evidentiran je 41 ovisnik (8 ženskih i 33 muška), od toga 26 ih nije završilo srednju školu do kraja godine.

U Centru se provodio savjetodavni rad sa svim ovisnicima. Sigurnosna mjera obaveznog liječenja od droga izrečena je za 2 muška ovisnika. Sigurnosna mjera obaveznog liječenja od alkohola izrečena je 1 muškom ovisniku. Odgojna mjera posebne obveze da se podvrgnu medicinskom postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti izrečena je za 5 ovisnika (4 muška, 1 ženski). U Centru za prevenciju ovisnosti u Osijeku 3 muška ovisnika su uspostavila apstinenciju tijekom godine.

22 maloljetne osobe intoksicirane alkoholom i/ili marihuanom (8 ženskih i 14 muških) upućene su u Centar za prevenciju u Osijeku.

Centar za socijalnu skrb izrekao je i proveo mjere za zaštitu maloljetnika (nadzor nad roditeljskom skrbi) u 3 obitelji. Za 3 maloljetnika Centar je priznao pravo na socijalnu uslugu privremenog smještaja tijekom dijagnostičke obrade u Domu za odgoj djece i mladeži Osijek, radi zaštite prava i interesa maloljetne djece. Centar je realizirao uslugu smještaja za 2 muška ovisnika (punoljetni, 1 završio srednju školu i 1 završio osnovnu školu) u Terapijskoj zajednici u Vrbici.

9 muških ovisnika (punoljetni, 3 imaju završenu osnovnu školu, 6 završenu srednju školu) zbog recidiva u činjenju kaznenih djela osuđeno je na kaznu zatvora.

15 maloljetnih osoba intoksicirano je alkoholom. Savjetodavno se radilo s obiteljima, izrečene su mjere za zaštitu maloljetnika, a 5 osoba (1 ženska, 4 muške) je upućeno u Centar za prevenciju u Osijeku.

Nastavila se dobra suradnja Centra za socijalnu skrb Đakovo i svih ostalih dionika, što je rezultiralo pozitivnim pomacima u problematici kojom se svi zajedno bave na području Osječko-baranjske županije, odnosno Grada Đakova i čitave Đakovštine. Dobru suradnju imaju s Udrugom "NE-ovisnost" koja djeluje u Vrbici kraj Đakova.

Tijekom 2014. godine Udruga "Ne-ovisnost" je provela program prevencije "Ti biraš" koji se sastojao od 1 predavanja i 2 radionice u prostorijama Centra, za 17 maloljetnih osoba (11 muških i 6 ženskih) uz suglasnost roditelja.

Na području nadležnosti **Centra za socijalnu skrb Našice** tijekom 2014. godine evidentirano je 7 slučajeva zlouporabe droga. Kazneni postupak okončan je prema 1 osobi (18. godina) kojoj je izrečena kazna pridržaja maloljetničkog zatvora uz uvjet provođenja posebne obveze uključivanja u Centar za prevenciju u Osijeku, tretman je u tijeku. Za 1 osobu (18. godina) Općinsko državno odvjetništvo u Osijeku predložilo je upućivanje u Centar za prevenciju u Osijeku, tretman je u tijeku. Prema 4 osobe pokrenute su kaznene prijave od PP Našice, postupanja su u tijeku (2 osobe u dobi od 16 godina, 1 od 17 godina te 1 od 18 godina). U 1 slučaju (osoba u dobi od 26 godina) radilo se o povratniku s izdržavanja kazne zatvora na uvjetni otpust.

Centar navodi problem "pojedinačnih djelovanja" različitih struktura, uslijed čega izostaje efikasnost u provođenju mjera iz Nacionalne strategije te da ne dobivaju redovno i planski informacije od većine službi, ustanova ili roditelja o potrebi djelovanja.

Na području nadležnosti **Centra za socijalnu skrb Valpovo** tijekom 2014. godine evidentirano je 14 slučajeva zlouporabe droga, 13 je muških i 1 ženska osoba, 3 su mlađe punoljetne osobe, a 11 su maloljetnici.

Za 3 osobe Općinsko državno odvjetništvo u Osijeku izreklo je mjere upućivanja u Centar za prevenciju u Osijeku (2 mlađe punoljetne i 1 maloljetna osoba). Prema 3 maloljetne osobe Općinski sud je izrekao odgojnu mjeru pojačane brige i nadzora, jer posjedovanje manje količine droge nije bio primarni problem u ponašanju. Uz provođenje odgojnih mjera, Centar je provodio savjetodavni rad s roditeljima i samim počiniteljima delikata. Nitko od evidentiranih nije recidivirao, a prema trojici počinitelja još uvijek traje odgojna mjera upućivanja u Centar za prevenciju.

Sve osobe s problemom ovisnosti zatečene su od strane policije s manjim količinama marihuane te s novim kemijskim supstancama koje su se pojavile na tržištu.

b) Djelatnost zdravstva

Na **Klinici za psihijatriju KBC Osijek** u 2014. godini liječene su 33 osobe zbog ovisnosti o drogama, od kojih 1 mlađa od 18 godina. 21 pacijent je muškog spola, a 12 ženskog.

Prosječna dob ovisnika je bila 31 godina. Na Klinici nitko nije umro od posljedica zlouporabe droga tijekom 2014. godine.

Kod velike većine se radilo o ovisnosti, odnosno, zluporabi lakih droga (psihostimulansi, marihuana) u komorbiditetu s drugim psihičkim problemima (alkoholizam, kockanje, poremećaji ponašanja).

4 pacijenta muškog spola su bili liječeni primarno zbog ovisnosti o heroinu, odnosno razvoja apstinencijskog sindroma.

c) Carinska djelatnost

Područje rada **Carinske uprave - Područnog carinskog ureda Osijek (PCU)** određeno je Odlukom o osnivanju, sjedištu i području na kojima djeluju područni carinski uredi, carinski uredi i granični carinski uredi Ministarstva financija, Carinske uprave ("Narodne novine" broj 86/13). Područni carinski ured Osijek sastoji se od tri carinska ureda (Osječko-baranjska županija: CU Osijek, Slavonsko-brodsko: CU Slavonski Brod i Virovitičko-podravska: CU Virovitica) i četiri granična carinska ureda (Vukovarsko-srijemska županija - tri ureda: GCU Bajakovo, GCU Vukovar i GCU Županja i Slavonsko-brodsko županija: GCU Stara Gradiška).

Tijekom 2014. godine jedan od zadataka carinske službe bio je i rad na sprječavanju krijumčarenja droga efikasnim nadzorom državne granice (putničkog i robnog prometa) s naglaskom na otkrivanje međunarodnih krijumčarskih lanaca kojima se krijumčare droge kroz Republiku Hrvatsku i u njoj (Balkanska ruta).

Pored kontrole i nadzora putničkog i robnog prometa na graničnim prijelazima, u 2014. godini pažnja je posvećena i pregledu roba u unutrašnjosti zemlje.

Tijekom 2014. godine na području djelovanja ustrojstvenih jedinica Područnog carinskog ureda Osijek zaplijenjene su slijedeće vrste i količine opojnih droga:

Mjesec	Carinska ispostava	Vrsta robe	Količina	
Siječanj	Bajakovo	Marihuana	13.390	gr
Siječanj	Slavonski Brod	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	94	kom
Siječanj	Slavon. Šamac	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	120	kom
Siječanj	Stara Gradiška	Testosteron - ampule	30	kom
Siječanj	Županja	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	74	kom
Siječanj	Županja	Steroidi - ampule	105	kom
Siječanj	Unutrašnjost RH, Vukovarsko-Srijem. županija	Kokain	108	gr
		Marihuana	3.198	gr
Veljača	Bajakovo	Marihuana	36.626	gr
Veljača	Slavonski Brod	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	43	kom
Veljača	Slavon. Šamac	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	251	kom
Veljača	Županja	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	300	kom
Ožujak	Bajakovo	Marihuana	5.898	gr
Ožujak	Slavonski Brod	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	90	gr
Ožujak	Slavon. Šamac	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	336	kom
Ožujak	Stara Gradiška	Testosteron - ampule	134	kom
Ožujak	Ilok	Marihuana	19.260	gr
Travanj	Slavonski Brod	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	178	kom
Travanj	Slavon. Šamac	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	171	kom
Travanj	Županja	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	51	kom
Travanj	Vlak	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	239	kom
Svibanj	Bajakovo	Marihuana	12.766	gr
Svibanj	Batina	Amphetamine (Speed)	299,30	gr
Svibanj	Batina	Marihuana	59	gr

Svibanj	Batina	Ecstasy tablete	50	kom
Svibanj	Slavon. Šamac	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	55	kom
Lipanj	Slavonski Brod	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	60	kom
Lipanj	Slavon. Šamac	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	83	kom
Lipanj	Ilok	Steroidi - ampule	60	kom
Srpanj	Slavon. Šamac	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	1155	kom
Srpanj	Županja	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	270	kom
Kolovoz	Slavonski Brod	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	487	kom
Kolovoz	Županja	Marihuana	0,12	gr
Kolovoz	Unutrašnjost RH, Vukovarsko-Srijem.županija	Marihuana Droga speed	0,40 1,20	gr gr
Rujan	Bajakovo	Heroin	9.300	gr
Rujan	Batina	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	128	kom
Rujan	Slavonski Brod	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	97	kom
Rujan	Slavon. Šamac	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	707	kom
Rujan	Županja	Marihuana	1,7	gr
Listopad	Slavonski Brod	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	374	kom
Listopad	Slavon. Šamac	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	386	kom
Listopad	Slavon. Šamac	Marihuana	0,72	gr
Listopad	Županja	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	30	kom
Listopad	Stara Gradiška	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	207	kom
Studeni	Batina	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	5000	kom
Studeni	Slavonski Brod	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	67	kom
Studeni	Slavon. Šamac	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	580	kom
Studeni	Stara Gradiška	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	588	kom
Studeni	Županja	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	180	kom
Prosinac	Slavonski Brod	Canabis	3,65	gr
Prosinac	Slavonski Brod	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	348	kom
Prosinac	Slavon. Šamac	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	50	kom

d) Djelatnost unutarnjih poslova

Policajska uprava osječko-baranjska tijekom 2014. godine provodila je niz preventivnih i represivnih mjera i radnji s ciljem suzbijanja zlouporabe droga, ali i smanjenja dostupnosti droga.

U 2014. godini evidentirano je ukupno 247 osoba koje se dovode u vezu sa zlouporabom droga, bilo kao počinitelji kaznenih djela ili prekršaja (povećanje u odnosu na 2013. godinu kada je evidentirano ukupno 206 osoba počinitelja kaznenih djela ili prekršaja). Od tog broja je u 2014. godini bilo ukupno 155 novoevidentiranih osoba, odnosno osoba koje su po prvi puta evidentirane za kazneno djelo ili prekršaj (povećanje u odnosu na 2013. godinu kada je bilo 145 novoevidentiranih osoba). Od ukupnog broja novoevidentiranih osoba 16 ih je bilo maloljetno (u 2013. godini je 35 osoba bilo maloljetno). Najveći broj evidentiranih osoba u svezi zlouporabe droga bio je na području gradova Osijeka i Đakova. Na području ove PU u 2014. godini otkrivena su i zabilježena ukupno 384 kaznena djela iz domene zlouporabe droga (303 kaznena djela u 2013. godini), za koja su prijavljene 162 osobe (u 2013. godini 135 osoba). U 2014. godini radi neovlaštenog posjedovanja droga podneseno je ukupno 85 optužnih prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima zbog počinjenog istog broja prekršaja iz Zakona o suzbijanju zlouporabe droga, a za što je prijavljeno 85 osoba (u 2013. godini podnesena su 82 optužna prijedloga za što je prijavljena 81 osoba).

Postupanje policijskih službenika Policijske uprave osječko-baranjske u 2014. godini bilo je kao i prethodnih godina usmjereno prema preprodavačima droge tj. "dilerima", kao i organiziranim oblicima preprodaje i krijumčarenja droga u svezi čega je detektirano i procesuirano više slučajeva organiziranih oblika preprodaje i krijumčarenja droga u kojima je sudjelovalo više osoba, a sve to u suradnji s nadležnim državnim odvjetništvima.

Kao rezultat navedenih aktivnosti na području Osječko-baranjske Županije, od ukupnog broja kaznenih djela najveći broj se odnosi upravo na krijumčarenje, neovlaštenu prodaju, proizvodnju, posjedovanje radi preprodaje većih količina droga, navođenje drugih na trošenje droga i drugo. Za navedena kaznena djela u Istražni centar Županijskog suda u Osijeku, odnosno pritvorskom nadzorniku PU Osječko-baranjske, ukupno je privedeno 42 osobe.

U kriminalističkim istraživanjima policijski službenici PU osječko-baranjske provodili su pretrage, uhićenja i druge vrste izvida kaznenih djela radi što kvalitetnijeg i hitnijeg postupanja te dovođenja uhićenih osoba na daljnje kriminalističko istraživanje, odnosno da one osobe koji se upuste u kriminalne aktivnosti vezane uz zlouporabu droga budu što prije otkrivene i procesuirane, što je u konačnici i rezultiralo razbijanjem određenog broja kriminalnih skupina koje su se bavile krijumčarenjem i preprodajom droga, poglavito droge marihuane te raznih vrsta droge tipa amfetamin. Osim toga, zaplijenjena je i znatne količina droge, što je sigurno imalo utjecaj na narko scenu koja se nalazi na području naše Županije.

Osnovni ciljevi, odnosno prioriteta rada na suzbijanju zlouporabe droga, odnosili su se na područje smanjenja ponude droga, kao i na smanjenje potražnje droga, zbog čega je uspostavljena koordinacija s drugim državnim tijelima i institucijama koje se bave navedenom problematikom, kao i međunarodna suradnja. U tom smislu ostvarena je suradnja na međunarodnoj razini sa zemljama Europske unije, kao i s drugim državama u regiji u cilju otkrivanja i presijecanja krijumčarskih kanala i tokova droge. Navedena suradnja ostvarivana je kroz institucionalizirane oblike (Interpol, Europol), kao i kroz regionalnu suradnju, odnosno multilateralnu i bilateralnu suradnju s pojedinim državama.

Na području Osječko-baranjske županije tijekom 2014. godine izvršeno je ukupno 206 zapljena droge i to:

Vrsta	Broj zapljena	Količina
Benzodijazepini/kom	17	5845,00
Buprenorfin/kom	1	1
Metadon/kom	2	92
Metadon/otopina	1	25
Kokain/g	1	2,40
Marihuana (kanabis)/g	131	10523,73
Kanabis biljka/ kom	20	223
Kanabis smola (hašiš)/g	2	145,70
Kanabis sjeme/g	9	184
LSD/ doza	1	1
Amfetamin/g	9	316,70
MDMA i derivati (XTC)/ g	2	53,00
Ostali lijekovi s liste droga/kom	1	100,00
Ostali lijekovi s liste droga/ ml (testosteron)	3	21,00
Ostalo (MDPV)g	5	4,85
Heroin. U prahu/ g	1	37g
UKUPNO	206	

Prilikom suzbijanja potražnje i dostupnosti droga provođenjem tzv. "ulične redukcije" vršila se kontrola osoba i vozila s ciljem pronalaska droge te su se vršile preventivno-represivne mjere i aktivnosti na javnim mjestima, posebno oko odgojno-obrazovnih ustanova, kao i prilikom održavanja raznih manifestacija. Spomenute mjere provodile su se s ciljem smanjenja potražnje i dostupnosti droga na javnim mjestima te radi sprječavanja uspostavljanja tzv. "otvorenih narko-scena".

Takve preventivno-represivne mjere provođene su i u prometu, tj. tijekom nadzora i kontrole prometa, te kod obavljanja očevida prometnih nezgoda u cilju otkrivanja i procesuiranja prekršaja upravljanja vozilima pod utjecajem droga, kao i nastanka prometnih nezgoda uslijed navedenih uzroka. Radi presijecanja ilegalnih kanala i tokova kojim ulazi i cirkulira droga kroz područje Osječko-baranjske županije, kao i suzbijanja ilegalne proizvodnje droga, provodile su se mjere kontrole državne granice, a u cilju sprječavanja krijumčarenja droga preko graničnih prijelaza, kao i preko mjesta pogodnih za ilegalni prijelaz državne granice u čemu su značajnu ulogu imali policijski službenici - vodiči službenih pasa sa svojim psima.

Sukladno pokazateljima u svezi problematike kriminaliteta droga u promatranom prethodnom razdoblju, predviđa se da tijekom 2015. godine neće doći do povećanja kriminaliteta droga u značajno većoj mjeri. Unatoč tome, a i zbog činjenice da se kod kriminaliteta droga radi o kriminalitetu odnosno o kaznenim djelima koji se najčešće nalaze unutar tzv. "tamne brojke", policijski službenici PU Osječko-baranjske će i nadalje proaktivno djelovati u cilju prikupljanja operativnih informacija o kaznenim djelima kriminaliteta droga i osobama koje su uključene u gore navedene kriminalne aktivnosti, kao i poduzimati sve moguće mjere i radnje na suzbijanju navedenog kriminaliteta. Prijedlog aktivnosti usmjerenih prevenciji i liječenju ovisnosti za 2014. godinu, sadržan je u mjerama i aktivnostima MUP-a RH u Strategiji suzbijanja zlouporabe droga, kao i u Akcijskom planu, dok se konkretne preventivne aktivnosti na terenu provode od strane Odjela za prevenciju pri ovoj Policijskoj upravi.

e) **Djelatnost pravosuđa i izvršenja kaznenih djela**

U svezi s provedbom Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj, ovo Izvješće sadržava postupanje državnih odvjetnika na području nadležnosti **Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku** po kaznenim prijavama zbog kaznenih djela zlouporabe droga i tvari zabranjenih u sportu, počinjenih od strane odraslih osoba, mlađih punoljetnika i maloljetnih osoba.

1. **Kriminalitet odraslih osoba**

U izvještajnom razdoblju na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku podneseno je kaznenih prijava protiv 89 odraslih osoba zbog kaznenih djela zlouporabe droga i tvari zabranjenih u sportu, dakle, gotovo identičan broj u odnosu na 2013. godinu kada je bilo prijavljeno 88 osoba, iz čega proizlazi da se broj prijavljenih osoba za ovu vrstu kriminaliteta na području nadležnosti ovog Državnog odvjetništva nije u bitnome izmijenio.

a) **županijska nadležnost**

Tijekom izvještajnog razdoblja Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku zaprimilo je kaznene prijave protiv 11 odraslih osoba zbog kaznenih djela zlouporabe droga i tvari zabranjenih u sportu koji podatak ukazuje na dvostruko povećanje broja prijavljenih osoba u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, no ovo povećanje nije potrebno posebno komentirati budući da je najveći broj osoba prijavljen u jednom kaznenom predmetu, za kazneno djelo iz čl. 190. st. 2. Kaznenog zakona, vezanog uz organizaciju mreže preprodavatelja ili posrednika iz čl. 190. st. 4. Zakona.

Ono što je zamjetno jest činjenica da je udio kaznenih djela zlouporabe droga u ukupnoj strukturi kriminaliteta Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku sa 6,75% porastao na 16,1%, no imajući u vidu da je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje došlo do smanjenja broja prijavljenih osoba za ukupan kriminalitet, ovaj porast nije zabrinjavajući.

S tim u svezi, osim činjenice da je od ukupnog broja donesenih presuda (22) samo 1 oslobađajuća, da je 8 presuda doneseno po sporazumu stranaka te da je izrečeno 7 kazni zatvora, a što upućuje na kvalitetan rad državnog odvjetništva i policije, nisu uočeni drugi statistički pokazatelji koji bi ukazivali na pojave koje je potrebno posebno komentirati.

b) općinska nadležnost

Tijekom 2014. godine u općinskim državnim odvjetništvima s područja nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku prijavljeno je ukupno 78 odraslih osoba zbog kaznenog djela zlouporabe droga što predstavlja neznatno smanjenje u odnosu na prethodno razdoblje kada su bile prijavljene 83 odrasle osobe za ovu vrstu kriminaliteta, koji podatak ne iziskuje poseban komentar.

Općinsko državno odvjetništvo u Osijeku

Tijekom izvještajnog razdoblja Općinsko državno odvjetništvo u Osijeku zaprimilo je kaznene prijave protiv 58 odraslih osoba zbog kaznenih djela zlouporabe droga i tvari zabranjenih u sportu što u odnosu na prethodnu 2013. godinu kada je za ovu vrstu kriminaliteta prijavljeno 75 osoba predstavlja smanjenje od 22,7%. Najveći broj osoba prijavljen je zbog kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona i to zbog kaznenog djela iz čl. 190. st. 2. Zakona - 25 osoba ili 43,1%, dok je za kazneno djelo iz čl. 190. st. 1. Zakona prijavljeno 12 osoba ili 20,6%.

Ostale kaznene prijave odnose se na kaznena djela omogućavanja trošenja droga iz čl. 191. Zakona i prema broju podnesenih prijava nisu uočena odstupanja, odnosno zadržan je kontinuitet ovih kaznenih djela koja su i prije bila u nadležnosti općinskog državnog odvjetništva u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Prema ovim pokazateljima, evidentno je došlo do osjetnijeg smanjenja broja prijavljenih odraslih osoba za ovu vrstu kriminalnih radnji počinjenih na način opisan u čl. 190. st. 2. Zakona.

U izvještajnom razdoblju u radu je bila samo 1 kaznena prijava zbog kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa tvari zabranjenih u sportu (čl. 191.a Zakona).

Unatoč tome, analizirajući odluke povodom podnesenih prijava za neko od kaznenih djela zlouporabe droga i tvari zabranjenih u sportu, a s obzirom da su u izvještajnom razdoblju odbačene samo 3 kaznene prijave ili 5,1%, 7 predmeta se nalazi u radu dok su ostali procesuirani, evidentno je da navedeni podatak ukazuje na kvalitetnu kriminalističku obradu odnosno suradnju državnog odvjetništva i policije u pretkaznenom postupku te ažurnost u radu državnog odvjetništva.

Uspješnost državnog odvjetništva u radu na ovim predmetima ogleda se i u tome što je sud povodom podignutih optužnica donio 39 presuda, od kojih 37 osuđujućih što predstavlja 94,9% uspješnosti rada državnog odvjetništva, s tim da je primjetno smanjenje broja presuda donesenih na temelju sporazuma stranaka. Zahtjeve za donošenje presuda po sporazumu stranaka inicirali su optuženici te su u takovim presudama izrečene kazne zatvora i kazne zatvora zamijenjene radom na slobodi i u jednom slučaju uvjetna osuda, s time da su od optuženika oduzeti predmeti kaznenog djela kao i imovinska korist ostvarena kaznenim djelom.

U strukturi osuđujućih presuda najzastupljenija je uvjetna osuda (48,6%), dok je kazna zatvora zastupljena sa 18,9%, odnosno kazna zatvora koja je zamijenjena radom za opće dobro (32,4%). U izvještajnom razdoblju podneseno je ukupno 6 žalbi, od toga 4 na osuđujuće presude te 2 na oslobađajuće presude.

Za kaznena djela iz članka 190. st. 1. i 2. Zakona kao počinitelji se javljaju osobe starosti do 40 godina života. Što se tiče vrste i količine droge u nekoliko slučajeva se radilo o manjoj količini amfetamina, a u pravilu o marihuani i to proizvodnji marihuane sađenjem i uzgojem manjeg broja stabljika konoplje kod kaznenih djela proizvodnje droge, dok se u slučajevima proizvodnje droge radi daljnje prodaje radi o nekoliko stabljika zasađenih vani ili u lončanicama. Kod prodaje i preprodaje droge u pravilu se radi o marihuani, u količinama od nekoliko grama pa do 900 grama. U nekoliko slučajeva se radilo o prodaji droge MDMA te tzv. "ecstasy" u količini od jedne do dvanaest komada. U jednom slučaju radilo se o "prekursoru" za izradu droge u količini od 5.000 komada tableta "Rinasck" od koje se može proizvesti 220 grama baze droge metamfetamina. Kod ove vrste kaznenih djela prisutan je kontinuitet u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje s obzirom na vrstu i količinu droge, te dob počinitelja kao i najveću zastupljenost droge tipa marihuana.

Za kaznena djela iz čl. 191. st. 1. i 2. Zakona (omogućavanje trošenja droga, navođenje drugih na trošenje) kao počinitelji ovih kaznenih djela javljaju se osobe do starosti 30 godina života. Glede vrste i količine droge, u nekoliko slučajeva se radilo o manjoj količini tableta ("Normabel", "Xanax SR", "Suboxone", "Helex") koje sadrže djelatnu tvar diazepam, alprazolam i buprenorfin, dok se u pravilu radi o manjim količinama droge marihuane i to u količinama za jedan joint pa do davanja na uporabu za nekoliko jointa. I kod ove vrste kaznenih djela prisutan je kontinuitet u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje s obzirom na vrstu i količinu droge te dob počinitelja.

Općinsko državno odvjetništvo u Našicama

Općinsko državno odvjetništvo u Našicama zaprimilo je u izvještajnom razdoblju ukupno 20 kaznenih prijava, i to 8 za kazneno djelo neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. stavka 1. Kaznenog zakona, 11 kaznenih prijava za navedeno kazneno djelo iz članka 190. stavka 2. Zakona i 1 kaznenu prijavu za kazneno djelo omogućavanja trošenja droga iz članka 191. stavka 2. Zakona. Usporedbom ovih podataka sa prethodnim izvještajnim razdobljem ovo državno odvjetništvo bilježi porast prijava od 150% (premda se radi o visokom postotku, ovaj podatak se odnosi na samo 12 odraslih osoba). U svakom slučaju navedeni podaci određeni su angažmanom nadležnih policijskih tijela u suzbijanju ove vrste kriminaliteta.

2. Kriminalitet mlađih punoljetnih osoba

U 2014. godini na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku podnesene su kaznene prijave protiv ukupno 252 mlađa punoljetnika.

U nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 14 prijavljenih, 11 osoba (78,57%) je prijavljeno za kaznena djela zlouporabe droga. U odnosu na ova kaznena djela izricane su počiniteljima maloljetničke sankcije, a što je u skladu sa životnom dobi, budući da je eksperimentiranje s različitim vrstama droga posljedica mladenačke nepromišljenosti i nezrelosti.

Općinskom državnom odvjetništvu u Osijeku od ukupno 220 prijavljenih, njih 26 (11,81%) je prijavljeno za kaznena djela zlouporabe droga, a veći dio kaznenih prijava se rješava u predkaznenom postupku kroz primjenu načela svrhovitosti i to temeljem čl. 71. Zakona o sudovima za mladež (obična svrhovitost) ili temeljem čl. 72. Zakona (uvjetovana svrhovitost ili oportunitet) kada se počiniteljima nalaže izvršenje različitih posebnih obveza.

Općinskom državnom odvjetništvu u Našicama prijavljeno je ukupno 18 osoba, od čega su 4 osobe ili 22,22% prijavljene za kaznena djela zlouporabe droga, a kako su ove osobe počinile kaznena djela zajedno s odraslim osobama nije primjenjivano načelo svrhovitosti iz čl. 71. i čl. 72. Zakona.

3. Kriminalitet maloljetnika

Tijekom izvještajne 2014. godine zbog kaznenih djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz čl. 190. Kaznenog zakona i omogućavanja trošenja droge iz čl. 191. Zakona prijavljeno je ukupno 17 maloljetnika ili 5,90% ukupnog kriminaliteta maloljetnika. Budući je u prethodnoj 2013. godini udio ove vrste kriminaliteta u ukupnom maloljetničkom kriminalitetu iznosio 9,03% (28 maloljetnika) evidentan je pad ove vrste kriminaliteta koji se očitovao kroz smanjenje broja prijavljenih zbog različitih modaliteta kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz čl. 190. Kaznenog zakona.

Od ukupnog broja prijavljenih maloljetnika njih 5 (2013. godine 10) je prijavljeno u nadležnosti županijskog državnog odvjetništva, a 12 (2013. godine 8) maloljetnika u općinskoj nadležnosti. Od ukupnog broja prijave u radu za ovu vrstu kriminaliteta jednako kao u prethodnoj godini prema 5 maloljetnika prijave su odbačene (prema 1 mlt. zbog nedostatka dokaza, a prema 4 mlt. primjenom načela svrhovitosti), prema 5 maloljetnika su podneseni neposredni prijedlozi za sankciju, a prema njih 7 su donesena rješenja o pokretanju pripremnog postupka. S obzirom na činjenicu da nisu evidentirani teži oblici ove vrste kriminaliteta te da prvenstvena svrha kaznenog postupka prema maloljetnicima nije

osuda i kažnjavanje nego pomoć i odgoj, tijekom izvještajne godine nije bilo izrečenih kazni maloljetničkog zatvora, nego su prema ukupno 15 maloljetnika izrečene odgojne mjere i to prema njih 7 je izrečena posebna obveza podvrgavanja postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti iz čl. 10.st.2.t.10. Zakona o sudovima za mladež, prema 6 maloljetnika odgojne mjere pojačane brige i nadzora iz čl. 11. navedenog zakona te prema 2 maloljetnika odgojna mjera upućivanja u odgojnu ustanovu iz čl. 15. Zakona o sudovima za mladež.

f) Djelatnost pravosuđa i izvršenja kaznenih sankcija

Kaznena djela zlouporabe droga s područja nadležnosti **Županijskog suda u Osijeku**

S U D	Ostalo neriješeno 31.12.2013.	Zaprimljeno predmeta	Pravomoćno završeni predmeti	Nepravomoćno završeni predmeti	Predmeti u tijeku	Optuženo osoba	
						Maloljetni	Punoljetni
Općinski sud u Našicama	1	6	3	1	3	0	13
Općinski sud u Osijeku	31	46	38	12	37	10	62
Županijski sud u Osijeku	7	15	6	11	5	9	33
UKUPNO	39	67	47	24	45	19	108

g) Djelatnost prosvjete i športa

Školske preventivne programe izradile su i usvojile sve osnovne i srednje škole u Županiji. Programi su sadržavali temeljna načela, sadržaje, načine ostvarenja i stupnjeve prevencije.

U školama se sustavno radilo na prevenciji pušenja, alkoholizma i zlouporabe sredstava ovisnosti. Mjere prevencije i aktivnosti bile su usklađene s Nacionalnim programom prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu, te djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi, a provodile su se kroz:

I. Rad u okviru redovitog nastavnog programa

Rad u okviru nastavnog programa prirode, biologije, kemije i drugih nastavnih predmeta, omogućava informiranje cjelokupne populacije učenika tih razreda u većim skupinama o štetnom djelovanju alkohola, pušenja, opojnih sredstava i medikamenata na organizam te o posljedicama koje nastaju unošenjem tih sredstava u organizam, prije svega na organizam mladih osoba koje su u razvoju. Radu na prevenciji ovisnosti značajno doprinosi provedba Kurikuluma zdravstvenog odgoja.

II. Rad u izvannastavnim aktivnostima, skupinama, klubovima

Rad u izvannastavnim aktivnostima, školskim športskim klubovima, organizaciji mladeži crvenog križa, kulturno-umjetničkim skupinama, ekološkim skupinama, skupini za građanski odgoj i osnove demokracije čiji se rad odvija s manjim brojem učenika, omogućuje učiteljima i nastavnicima rad na razvijanju i uvježbavanju vještina pravilnoga ponašanja i reagiranja u izazovnim i opće problematičnim situacijama u kojima je važno donošenje pravilne odluke i izbora zdravog ponašanja.

III. Rad u razrednim odjelima

U okviru sata razrednika obrađene su teme iz područja prevencije ovisnosti kroz radionice, predavanja, parlaonice i druge oblike rada. U rad s razrednim odjelima uključivani su pedagozi, psiholozi, školski liječnici, djelatnici policije, vjeroučitelji, predstavnici različitih udruga građana i dr.

IV. Rad s roditeljima

Rad s roditeljima se odvijao na roditeljskim sastancima, tematski organiziranim u obliku radionica ili predavanja o ovisničkom ponašanju u obitelji te o posljedicama takvog ponašanja na dijete, o bolesti ovisnosti te kako prepoznati ovisnika u obitelji

V. Stručno osposobljavanje učitelja i nastavnika

Stručno osposobljavanje nastavnika u školi provodilo se u obliku predavanja na sjednicama nastavničkog vijeća. Manji broj škola provodi osposobljavanje nastavnika kroz radionice u školi.

VI. Stručno razvojna služba

Aktivnosti u školama u skladu sa školskim preventivnim programima podupirali su ili organizirali pedagozi, psiholozi, knjižničari i ravnatelji (kao pedagoško razvojna služba).

U realizaciji Školskih preventivnih programa najviše su uključeni razrednici (rad s učenicima, roditeljima, osobna edukacija).

VII. Suradnja s institucijama izvan škole

U realizaciji Školskih preventivnih programa, od institucija izvan škole najviše je sudjelovao Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja u Osijeku, Crveni križ, Odjel za prevenciju PU Osječko-baranjske, zatim razne udruge, vjerske organizacije, Županija, Grad Osijek, razni donatori i ostale institucije.

Sve škole su upoznate s radom Centra.

Aktivnosti koje su se provodile u području prosvjete i športa vidljive su kroz izvješća Društva Crvenog križa Osječko-baranjske županije, Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti u Osijeku i Savjetovaništa Humanitarne organizacije Zajednica Susret u Đakovu.

h) Rad humanitarnih udruga koje sudjeluju u prevenciji i liječenju ovisnosti

Prateći programe od nacionalnog interesa, Hrvatski Crveni križ je tradicionalno uključen u prevenciju ovisnosti i aktivnosti u okviru Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga.

Društvo Crvenog križa Osječko-baranjske županije kontinuirano tijekom cijele godine prati i potiče rad i aktivnosti društava Crvenog križa s područja Osječko-baranjske županije na prevenciji ovisnosti.

Program prevencije i suzbijanja zlouporabe droga provodi se i kroz aktivnosti koje organiziraju i provode mladi u svih 7 društava Crvenog križa (Beli Manastir, Darda, Donji Miholjac, Đakovo, Našice, Osijek i Valpovo) kroz sportske susrete, radionice, izradu promidžbenih materijala i dr. Pri planiranju aktivnosti mladi se redovito konzultiraju sa stručnjacima, a aktivnosti na razini Županije koordiniraju na redovnim koordinacijskim sastancima mladih. Pored provođenja aktivnosti koje su direktno usmjerene prema problemu ovisnosti provode i indirektno aktivnosti (prevencija HIV/AIDS-a) te čitav niz aktivnosti koje mladima pružaju mogućnost kvalitetno osmišljenog i organiziranog provođenja slobodnog vremena, što predstavlja odličnu alternativu prevenciji ovisnosti. Kroz provođenje programa Humane vrednote u osnovnim i srednjim školama (na satu razrednika) obrađivana je tema ovisnosti, ali i teme kao što su donošenje odluka, stereotipi i predrasude, mirno rješavanje sukoba, nenasilna komunikacija i slično, koje doprinose formiranju mladih osoba spremnijih za suočavanje s problemima na koje tijekom mladenačke dobi nailaze. Prema odluci Glavnog odbora Hrvatskog Crvenog križa o zajedničkim akcijama, svake godine od 15. studenoga do 15. prosinca obilježava se Mjesec borbe protiv alkoholizma, nikotizma i ovisnosti o drogama. U tom razdoblju pojačane su aktivnosti na prevenciji ovisnosti.

Kako ovisnost u našem društvu postaje sve veći problem, a upravo su mladi najugroženija skupina, ukazala se potreba proširivanja postojećih programa prevencije ovisnosti za mlade. Pošto se pokazalo da je metoda gdje mladi educiraju mlade najbolje prihvaćena, na prijedlog članova Terenske jedinice osmišljen je program prevencije ovisnosti koji obuhvaća ciklus radionica koje se već nekoliko godina kontinuirano provode u osnovnim i srednjim školama. Metodiku vođenja radionica s pedagoškog su stajališta kao odličnu i potrebnu ocijenili svi pedagozi, nastavnici i profesori koji su bili promatrači radionica ili su i sami sudjelovali u radu.

U sklopu 11. Ljetne škole mladih koja je održana u Orahovici od 19.-29. kolovoza 2014. godine i na kojoj je sudjelovalo 185 sudionika (165 s područja Županije), obrađene su 2 debate na temu ovisnosti na kojima je sudjelovalo 76 polaznika Ljetne škole. S ciljem dodatnog podizanja kvalitete provođenja preventivnih aktivnosti kroz programe "Mladi za mlade", "Program prevencije ovisnosti i program odgovornog spolnog ponašanja" i "Program prevencije trgovanja ljudima i program sigurnog ponašanja na internetu" provedena su osposobljavanja novih voditelja. U okviru "Programa prevencije trgovanja ljudima i programa sigurnog ponašanja na internetu" posebna se pažnja posvećuje prevenciji ovisnosti o elektroničkim medijima.

Tako je osposobljavanje za voditelje programa prevencije ovisnosti i programa odgovornog spolnog ponašanja od 20 polaznika za voditelja završilo 7, za pomoćnog voditelja 9, dok je potvrdu o sudjelovanju dobilo 4 sudionika. Osposobljavanje za voditelje programa prevencije trgovanja ljudima i programa sigurnog ponašanja na internetu od 20 polaznika za voditelja je završilo 13, za pomoćnog voditelja 6, dok je potvrdu o sudjelovanju dobio 1 sudionik. Polaznici navedenih osposobljavanja nakon završene obuke potpisali su izjave o preuzimanju obveza provedbe minimalno 4 preventivne radionice, po povratku u svoja matična društva Crvenog križa.

Tijekom godine provedeno je 36 radionica u osnovnim i srednjim školama na području djelovanja Društva Crvenog križa, na kojima je sudjelovalo 876 učenika. Radionice su obrađene u sljedećim školama:

Aktivnosti	Mjesto	Datum	Prisutnih
Radionica prevencije ovisnosti za učenike 1. c razreda I. Gimnazije Osijek	Osijek	10.2.2014.	27
Radionica prevencije ovisnosti za učenike 1. d razreda I. Gimnazije Osijek	Osijek	10.2.2014.	24
Radionica prevencije ovisnosti za učenike 1. f razreda I. Gimnazije Osijek	Osijek	10.2.2014.	30
Radionica prevencije ovisnosti za učenike 1. š razreda I. Gimnazije Osijek	Osijek	10.2.2014.	9
Radionica prevencije ovisnosti za učenike 1. b razreda I. Gimnazije Osijek	Osijek	13.2.2014.	26
Radionica prevencije ovisnosti za učenike 1. e razreda I. Gimnazije Osijek	Osijek	13.2.2014.	28
Radionica prevencije ovisnosti za učenike 1. a razreda I. Gimnazije Osijek	Osijek	18.2.2014.	26
Radionica prevencije ovisnosti za učenike 6. b razreda OŠ Retfala - prevencija pušenja	Osijek	20.02.2014.	26
Radionica prevencije ovisnosti za učenike 6. d razreda OŠ Retfala - prevencija pušenja	Osijek	21.02.2014.	22
Predavanje na temu prevencije ovisnosti - OŠ Dalj - 8-a	Dalj	23.05.2014.	12
Predavanje na temu prevencije ovisnosti - OŠ Dalj - 8-b	Dalj	23.05.2014.	16

Predstavnik Crvenog križa sudjelovao je u radu okruglog stola pod nazivom "Okreni leđa ovisnosti", koji je organizirao osječki Centar za nestalu i zlostavljano djecu 10. rujna 2014. godine u sklopu projekta prevencije ovisnosti "Zajedno u borbi protiv ovisnosti - Okreni leđa ovisnosti". 12 mladih osječkog Crvenog križa sudjelovalo je na predavanju mr. krim. Dubravka Klarića pod nazivom

"Kriminalitet kao komplementarni dio današnjih trendova zlouporabe droga", koje je održano 27. listopada 2014. godine u Županijskoj gospodarskoj komori u Osijeku. Organizator predavanja bio je Odjel prevencije Ureda načelnika PU Osječko-baranjske. Stečena znanja mladi su implementirali u svoje preventivne aktivnosti za učenike osnovnih i srednjih škola.

Mladi osječkog Crvenog križa s ciljem koordiniranog, sustavnog i sinergijskog djelovanja, su sve aktivnosti u Mjesecu borbe protiv alkoholizma, niktizma i ovisnosti o drogama provodili u sklopu koordinacije "Legiranje ne drogiranje". Članovi koordinacije u 2014. godini bili su Policijska uprava Osječko-baranjska, Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, Gradsko društvo Crvenog križa Osijek, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Osječko-baranjske županije, Centar za nestalu i zlostavljaju djecu Osijek, PRONI Centar, Udruga "Ne-ovisnost", Klub liječenih alkoholičara Osijek, Savjet mladih Grada Osijeka, Savjet mladih Osječko-baranjske županije i Udruga studenata Medicinskog fakulteta.

Aktivnosti koje je provelo ili u njih bilo uključeno Gradsko društvo Crvenog križa Osijek prikazane su u sljedećoj tablici:

Naziv/kratki opis aktivnosti	Mjesto	Datum
Koordinacija "Legiranje ne drogiranje" u PU osječko-baranjskoj	Osijek	04.11.2014.
Press konferencija povodom početka Mjeseca borbe protiv alkoholizma, niktizma i ovisnosti o drogama - Koordinacija "Legiranje ne drogiranje" u prostoru Informativnog centra PU osječko-baranjske	Osijek	12.11.2014.
Tribina za studente prve godine Fakulteta odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta u Osijeku s temom "Moj posao učitelja je i ..." u suradnji s Centrom za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti ZZJZ Osječko-baranjske županije i Odjelom prevencije PU Osječko-baranjske	Osijek	13.11.2014.
Preventivna akcija "NULA NA DAR" u suradnji s klubovima Liječenih alkoholičara Osijeka i Odjelom PU osječko-baranjske	Osijek	29.11.2014.
Utrka "Trčanjem protiv ovisnosti" u suradnji s Udrugom Zdravo trčanje	Osijek	29.11.2014.
Debata - debatih klubova učenika Jezične i Matematičke gimnazije - na temu Neopijatske droge treba legalizirati - u suradnji s Centrom za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti i Odjelom prevencije PU osječko-baranjske	Osijek	02.12.2014.
Otvoreno predavanje o sintetskim kanabinoidima i inhalantima - aerosolima za mlade u organizaciji Centra za zlostavljanu i nestalu djecu i Odjela prevencije PU osječko-baranjske	Osijek	05.12.2014.
Preventivna akcija "TRIJEZNI TRAMVAJ" u suradnji s Klubom liječenih alkoholičara i Odjelom prevencije PU osječko-baranjske	Osijek	08.12.2014.
Mimohod sa svijećama kao završna aktivnost koordinacije "Legiranje, ne drogiranje" povodom Mjeseca borbe protiv alkoholizma, niktizma i ovisnosti o drogama	Osijek	15.12.2014.

Gradsko društvo Crvenog križa Našice održalo je radionice na temu Prevencija ovisnosti u Osnovnoj školi Đurđenovac, kojom prilikom su učenici upoznati s problemom ovisnosti o drogama, njihovoj štetnosti i zloupotrebi. Na radionicama je sudjelovalo 150 učenika. Mjesec borbe protiv ovisnosti obilježen je u Našicama, gdje je na Info štandu Crvenog križa bilo oko 200 sudionika.

Gradsko društvo Crvenog križa Valpovo sudjelovalo je u aktivnostima prevencije ovisnosti. U suradnji s Policijskom upravom Osijek, članovi Kluba mladih održali su 6 radionica prevencije ovisnosti u OŠ M. P. Katančića Valpovo, OŠ Ladimirevci i OŠ I. Kukuljevića Belišće. Na radionicama je bilo prisutno 136 učenika.

U Mjesecu borbe protiv ovisnosti provedene su 4 radionice prevencije ovisnosti u Srednjoj školi Valpovo (3 radionice) i OŠ Ladimirevci (1 radionica) na kojima je bilo 107 sudionika.

Gradsko društvo Crvenog križa Valpovo u suradnji s Udrugom liječenih alkoholičara Valpovo organiziralo je susret učenika Srednje škole Valpovo i 8. razreda OŠ M. P. Katančića Valpovo (250 učenika) s liječenim ovisnicima zajednice Cenacolo. Liječeni ovisnici govorili su o svom putu koji ih je doveo u svijet droge te o narušenim odnosima u obitelji i sredini u kojoj su živjeli, o zdravstvenim problemima i teškom putu njihovog terapijskog liječenja i odvikavanja.

Udruga građana Humanitarna organizacija "Zajednica Susret" osnivač je Doma za ovisnike Zajednica Susret (ustanova socijalne skrbi). Ustanova u svom sastavu ima 3 terapijske zajednice i to 2 za muškarce i 1 za žene. Kapacitet Doma je 102 mjesta. Ministarstvo socijalne politike i mladih snosi troškove smještaja za korisnike. Korisnici se smještaju u ustanovu temeljem rješenja nadležnog centra za socijalnu skrb.

Tijekom 2014. godine u Domu je na smještaju u terapijskim zajednicama bilo 178 korisnika, od kojih je 6 s područja Osječko-baranjske županije.

U Savjetovalištu Humanitarne organizacije Zajednica Susret u Đakovu tijekom 2014. godine obavljena su 32 edukacijsko-terapijska razgovora (1 razgovor s ovisnicima, 16 s povremenim konzumentima te 15 s ostalima) s 11 zainteresiranih osoba. Od navedenog broja osoba 1 je opijatski ovisnik, 2 su konzumenta te je 8 ostalih. U tom periodu savjetodavno su tretirane 3 obitelji.

U svrhu prevencije ovisnosti u osnovnim školama i dalje se posebna pažnja posvećivala radu s roditeljima učenika, pa je i dalje nastavljen rad Škole za roditelje putem tematskih radionica i edukativnih predavanja. U Osnovnoj školi Ivana Gorana Kovačića održane su u ožujku i svibnju četiri edukativne radionice "Roditeljski stilovi i ponašanje djece" s roditeljima učenika petih razreda, a u mjesecu prosincu dvije edukativne radionice "Znakovi prisutnosti rizičnih ponašanja kod djece i adolescenata" s roditeljima učenika sedmih razreda.

Cilj radionica je bio potaknuti roditelje na razmišljanje u kontekstu potreba djece u ranoj adolescenciji, podučiti roditelje o rizičnim i zaštitnim činiteljima za pojavu nepoželjnih oblika ponašanja kod djece, podučiti roditelje o različitim aspektima odgoja koji su ključni za ostvarivanje adekvatnog odnosa s djetetom u razdoblju rane adolescencije te potaknuti roditelje na provjeru vlastitih odgojnih postupaka.

Uz ove aktivnosti, u realizaciji Programa prevencije ovisnosti - Program "Ostani čist" - u Savjetovalištu Đakovo nastavljen je i redoviti savjetodavni rad vezan za pomoć ovisnicima i članovima njihovih obitelji, kao i za pripremu ovisnika za smještaj u terapijske centre Doma za ovisnike Zajednice Susret.

Udruga za borbu protiv ovisnosti "NE - OVISNOST" osnovana je 2003. godine na inicijativu rehabilitiranih ovisnika i bavi se svim oblicima borbe protiv ovisnosti. Kroz svoje aktivnosti Udruga tretira ovisnosti o drogama i drugim sredstvima, alkoholu te kockanju. Područja rada Udruge su edukacija, prevencija, rehabilitacija, resocijalizacija i program smanjenja štete.

U sklopu Udruge djeluje Terapijska zajednica u Vrbici, Savjetovalište u Osijeku, Stambena zajednica i Dnevni boravak u Osijeku.

- **Prevencija:** U Savjetovalištu Udruge rad na prevenciji ovisnosti u 2014. godini se temeljio na uspješnom provođenju projekata "Droga stop Osijek 2014", "Prevencija 2013.-2014" i početku provođenja projekta "Ti biraš".

NAZIV PROJEKTA	CILJ PROJEKTA	IZVOR FINACI-RANJA	FINACI-RANI IZNOS	POSTIGNUTI REZULTATI
"Prevenција 2013 -2014" (16.12.2013.-15.07.2014.)	Prevenција ovisnosti	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	50.000,00 kn	<ul style="list-style-type: none"> - 880 učenika srednjih škola upoznato je s učincima i posljedicama konzumacije droga te kako se postaviti u situacijama ako i kada im droga bude ponuđena. - 85 učenika osnovne i srednje škole u cilju osmišljavanja i provođenja slobodnog vremena ovladalo vještinama kreativnog izražavanja - 14 učenika s poremećajima u ponašanju je poučeno životnim vještinama kroz teoriju i praksu - 87 roditelja upoznato je kako prepoznati konzumaciju droga i kako se postaviti u situacijama ako i kada uoče konzumaciju droga kod svoje djece - Kroz aktivnost "Crveni telefon" pružene informacije vezane uz problematiku ovisnosti na 89 zaprimljenih poziva - U nakladi od 2200 komada otiskana edukacijska brošura o vrstama i negativnim učincima konzumacije droga. Podjeljeno 2000 komada edukacijske brošure -26.06. je obilježen kroz prigodni program, a s ciljem kako bi se mladima poslala izravna poruka da ovisnost bilo koje vrste ima izrazito negativne posljedice pa i da ubija!. - promoviran projekt kroz medije: televizija, radio, Internet, novine
"Droga stop Osijek 2014" (01.01.2014.-31.12.2014.)	Motiviranje ovisnika za odlazak u terapijske zajednice ili u neke druge tretmane liječenja	Grad Osijek	11.250,00 kn	<ul style="list-style-type: none"> - 126 korisnika projekta, ovisnika o drogama, alkoholu i kocki/klađenju obratilo se Udruzi za pomoć - 43 korisnika projekta (ovisnika) motivirano je i smješteno u terapijske zajednicu, od kojih je 6 korisnika s šireg područja grada Osijeka - 3 korisnika projekta (ovisnika) smješteno na bolničke tretmane liječenja - Kroz kućne posjete i obilazak stjecišta ovisnika Udruga je kontaktirala 14 ovisnika-korisnika projekta. - U grupnom radu sudjelovalo je 49 korisnika.

"Ti biraš" (07.07.2014.- 15.07.2015.)	Projektom "Ti biraš" nastoje jačati zaštitne faktore kod maloljetnika s razvijenim ili rizikom od razvijanja poremećaja u ponašanju, radi suzbijanja i sprječavanja daljnjeg rizičnog ponašanja i konzumiranja sredstava ovisnosti te pojave ovisnosti.	Ured za suzbijanje zloporabe droga Vlade RH	98.037,00 kn	- Projektne aktivnosti još traju i odvijaju se po rasporedu, do sada je u različitim projektnim aktivnostima sudjelovalo 105 korisnika projekta s područja Osijeka i Đakova
---	---	---	--------------	---

- **Područje liječenja i psihosocijalnog tretmana: (rehabilitacija)** U 2014. godini u program oporavka i psihosocijalne rehabilitacije koji se provodi u Terapijskoj zajednici u Vrbici, bilo je uključeno 66 korisnika. Tijekom 2014. godine u Zajednicu su primljene 44 osobe, od toga 1 osoba 2 puta u kalendarskoj godini. Smještaj je 28 osoba prijevremeno prekinulo, a 9 korisnika je završilo program psihosocijalne rehabilitacije. Na dan 31. prosinca 2014. godine na smještaju su se nalazila 22 korisnika. Tijekom godine je boravilo sveukupno 15 korisnika s područja Županije, 8 koji su bili u tretmanu u 2013. godini te 7 novih korisnika. 4 korisnika je završilo program psihosocijalne rehabilitacije, 7 korisnika je napustilo program, dok su 4 korisnika nastavila program i u 2015. godini.

- **Resocijalizacija:** Program resocijalizacije se provodi u Stambenoj zajednici kroz organizirano stanovanje u Osijeku, a ima za cilj postupnu integraciju u društvo rehabilitiranih ovisnika, koji su završili psihosocijalni program oporavka i rehabilitacije od ovisnosti u TZ "Ne-ovisnost" ili u nekoj drugoj zajednici ili ustanovi. 14 korisnika-rehabilitiranih ovisnika je bilo uključeno u program, 3 korisnika uspješno su isti završili, 5 ih je napustilo, a 6 ih je još u programu.

Tijekom 2014. godine počeo se provoditi i program "Uključite i mene".

NAZIV PROJEKTA	CILJ PROJEKTA	IZVOR FINANCIRANJA	FINANCIRANI IZNOS	POSTIGNUTI REZULTATI
"Uključite i mene" (od 07.07.2014.- 15.07.2015.)	Projektom se nastoji pridonijeti resocijalizaciji ovisnika na području Županije kroz uključivanje liječenih ovisnika u različite psihosocijalne i kreativne radionice i edukacije, društvene aktivnosti, rad s roditeljima te informiranjem i podučavanjem o njihovim pravima i mogućnostima zapošljavanja.	Ministarstvo socijalne politike i mladih	98.311,00 kn	- Projektne aktivnosti traju i odvijaju se po rasporedu, do sada je u različitim projektnim aktivnostima sudjelovalo 80 korisnika projekta

- **Područje smanjenje štete nastale kao posljedica zloporabe droga:** Ovaj program Udruga provodi kroz projekt "Anti Virus Osijek", kroz djelovanje Dnevnog boravka. Povodjenje Projekta je završilo 31.05.2014. godine, no Udruga je i dalje nastavila provoditi njegove aktivnosti.

NAZIV PROJEKTA	CILJ PROJEKTA	IZVOR FINANCIRANJA	FINANCI-RANI IZNOS	POSTIGNUTI REZULTATI
"Anti Virus Osijek" (od 01.06.2013. do 31.05.2014)	Smanjenje šteta nastalih kao posljedica ovisnosti	Ministarstvo zdravlja	95.000,00 kn	<ul style="list-style-type: none"> - U sklopu Dnevnog boravka "Ne-ovisnost" korisnici svakodnevno i anonimno zamjenjuju korišteni IV pribor za novi sterilni, konzumiraju elektronske i tiskane medije, koriste se kuhinjom, peru rublje, tuširaju se, dobivaju pravne savjete, saniraju i steriliziraju rane nastale injektiranjem, mogu se informirati o načinima i mogućnostima liječenja i rehabilitacije od ovisnosti. - Podijeljeno je 37 komada sterilnih šprica, 36 inzulinskih šprica, 55 igala, 23 paketića limunske kiseline, 8 kuhala za kuhanje otopina droge, 14 kondoma, 26 Heparin krema, pruženo je 306 usluga tuširanja i pranja rublja, 5 korisnika je podvrgnuto dezinfekciji i previjanju rana nastalih od uboda, 3 korisnika su upućena na hepatitis B, C i HIV testiranje. U suradnji s CK u prostorima Dnevnog boravka (drop in centra) obavljeno je 4 testiranja suvremenim i pouzdanim OraQuick testovima koji u vremenu od 25 minuta mogu detektirati prisutnost antitijela na HIV. - 3 korisnika je upućeno u program odvikavanja i rehabilitacije u terapijsku zajednicu, - kod svih 27 korisnika programa povećan je stupanj znanja o HIV-u i hepatitisu, ali i drugim bolestima, - 3 korisnika je upućeno na rehabilitaciju od ovisnosti u terapijsku zajednicu, - 3 korisnika je ishodilo potrebne medicinske nalaze i rješenja o smještaju u terapijsku zajednicu, - 2 korisnika dobilo je besplatne pravne savjete.

IV. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Promatrajući problematiku zlouporabe droga na području Osječko-baranjske županije, Izvješće Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti u Osijeku pokazuje niz negativnih pojava kao što su porast broja novoprimljenih pacijenata gdje prevladavaju mlađi ovisnici/ konzumenti, porast broja novih opijatskih ovisnika sve mlađe dobne skupine i porast broja opijatskih ovisnika u odnosu na ukupan broj aktivnih pacijenata, registriranje sve mlađih dobnih skupina opijatskih ovisnika, pojava roditelja ovisnika koji imaju uglavnom malu djecu, sve veća pojavnost različitih sintetičkih droga proizvedenih u ilegalnim laboratorijima koje je moguće nabaviti i legalnim putem. Uz drogu, sve veće mjesto zauzimaju i druge bolesti ovisnosti, među mladima naročito alkohol, ali i kocka, klađenje, pa i ovisnost o internetu i sl.

Prema podacima Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku zamjetna je činjenica da je kod odraslih osoba udio kaznenih djela zlouporabe droga u ukupnom kriminalitetu u županijskoj nadležnosti porastao za oko 9 %, no imajući u vidu da je u odnosu na 2013. godinu došlo do smanjenja broja prijavljenih osoba za ukupan kriminalitet, ovaj porast nije zabrinjavajući. Što se tiče kriminaliteta mladih punoljetnih osoba, njih čak 78,57% prijavljeno je za kaznena djela zlouporabe droga. Međutim, ova kaznena djela nisu se pojavljivala u teškim oblicima i za njih su izricane maloljetničke sankcije. Vezano za kriminalitet maloljetnika, u 2014. godini evidentan je pad ove vrste kriminaliteta u ukupnom kriminalitetu maloljetnika za oko 3% u odnosu na 2013. godinu, koji se očitovao kroz smanjenje broja prijavljenih zbog različitih modaliteta kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama.

Prema podacima Policijske uprave osječko-baranjske tijekom 2014. godine evidentirano je povećanje broja kaznenih djela u odnosu na 2013. godinu, najveći broj se odnosio upravo na krijumčarenje, neovlaštenu prodaju, proizvodnju, posjedovanje radi preprodaje većih količina droga, navođenje drugih na trošenje droga i drugo. Povećanje broja ovih kaznenih djela proizišlo je iz činjenice što je postupanje policijskih službenika, kao i prethodnih godina, bilo usmjereno prema preprodavačima droge tj. "dilerima", kao i prema organiziranim oblicima preprodaje i krijumčarenja droga u svezi čega je detektirano i procesuirano više slučajeva organiziranih oblika preprodaje i krijumčarenja droga u kojima je sudjelovalo više osoba, a sve to u suradnji s nadležnim državnim odvjetništvima.

Na području Županije, osim Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti, sve je više i drugih subjekata koji se intenzivno bave ovom problematikom, kao što su društva Crvenog križa, različite civilne udruge, terapijske zajednice.

Unatoč tome što svi navedeni subjekti kvalitetno rade i postižu dobre rezultate, smatramo da je potrebno poboljšati suradnju, komunikaciju i motiviranost među njima, razmjenjivati informacije te uspostaviti učinkoviti model međusektorske suradnje, kako na lokalnoj, tako i na nacionalnoj razini.

U izradi ovog Izvješća korištena su izvješća i podatci ustanova, nadležnih tijela i civilnih udruga.